

No més drets sense deures. No més deures sense drets. Els drets individuals són imprescriptibles. Inalienables. Intransmissibles. • Legislar la Llibertat baix pretext de garantir-la, és cometre atentat contra ella. • La llibertat propia acaba allí hont comença la llibertat aliena. És licit, doncs, al individu fer tot lo que no perjudiqui a un altre. • L'embrutit milionari que baix pretext de mentida moralitat y a la sombra de sas riqueses mal adquiridas persegueix a qui critica sos vicis y la societat qu'els consent, és un dels sers més envilit, degradats y despreciables de la Naturalesa. •

LA TRAMONTANA defensa els principis liberals més avançats, sense mixtificacions ni atenuants de cap mena, tant si es veu perseguida per hipòcrites farsants, com si sent l'aplausament de la gent verdaderament honrada y digna. • LA TRAMONTANA en política defensa sempre al més avançat contra el més reaccionari, y sosté la necessitat d'una gran reforma social que transformi el modo de ser del productor, avuy supeditat al capitalisme. • LA TRAMONTANA no està afiliada a cap partit, servint els interessos generals de la llibertat sens compromissos ni preocupacions de sectari.

PERIÒDIC POLÍTIC VERMELL

La salut del poble és la suprema llei

LA TRAMONTANA és el periòdic qu'es publica en idioma català més avançat en idees polítiques, religioses y d'economia social

El Treball és la primera necessitat

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Espanya, 1 pesseta trimestre — Estranger, 2
 Las suscripciones se pagan per anticipat

ADMINISTRACIÓ: Carrer de Ponent, n.º 1, 1.ª, BARCELONA

Perls pagos s'admeten libranças del Giro Mútro, lletres de fàcil cobro y sellos de 15 cèntims. No s'admeten libranças especials de periòdics.

PREUS DE VENDA

Número solt, 5 cèntims. — 30 exemplars, 1 pta.
 Surt é llum puntualment cada divendres

ACTUALITATS

Per l'ordre assegurar de mena gràfica l'estableix la censura telegràfica.

D'un modo positiu qu'à ningú enganya així ens aném civil...isant á Espanya.

Pel carbó s'ennegreix la situació y á Saragossa no s'hi ven carbó.

Hí há encara am tals trasbals qui està per brocs y fa á Madrid brometa prop dels Docks.

LA LLIGA DE LA MISERIA

La descomposició política iniciada tant bon punt com els liberals, de la monarquia borbònica van amenssar la butxaca del contribuent amb promeses de nivellació dels pressupostos, ha arribat ja de tal modo al cap-d'amunt de tot, que cego és ja qui no veu que l'actual situació no pot durar, perquè lo que l'aguantia és un edifici corcat que ja no té parets ni fonaments ni vigas ni res que pugui resistir l'alenada d'indignació am que tot el poble espanyol s'ha manifestat contra qui no vol dexar-li ni el més petit element de vida pera poder continuar ell disbauxant el fruit de les suadas del productor en las bacanales de tant elevadas com inmerescudas nòminas y son obligat acompanyament d'irregularitats de tota mena.

Las protestas dels pobles, que ja comensan a ofegarse en sang, són la característica de l'actual situació. L'espart, l'inquietud dels governants, com qui tem a cada moment esser cridat a judici per analizar els seus actes, forma també part integrant de la constelació que domina avuy en las esferas gubernamentals. A cada moti que deixa ja sangonós rastre, acompanya el temor en uns, el desitj en altres, d'una verdadera revolució.

Perduda ja la fe en la política pels terribles desenganys en ella obtinguts, escasseja, sens dupte, avuy en el poble qui vulgui exposar la vida pera arribscar a una sublevació en favor de tal ó qual partit polític, cosa altament favorable a las actuals institucions; mes de tal modo han abusat els governants d'aquesta passivitat del poble no cuydantse d'obrir las fonts de la riquesa pública mes que pera omplir el canti del seu benestar particular, deixant mort de set y corsecat al productor, a l'obrer, a l'industrial, al pagès, a tothom, en una paraula, que dintre del modo de ser de l'actual societat es dedica a alguna cosa de profit, a alguna cosa útil, que, a pesar de l'escepticisme polític qu'am tanta rahó s'ha apoderat de tothom, naix potent contra l'actual govern, contra las actuals institucions, anant de passada a parar al bell mitj del cor del principi d'autoritat, el desitj de resistir, d'un modo ó d'un altro tanta ignominia legal, tanta injusticia erigida en situació regular, tanta calamitat pública elevada a la quinta potencia de sistema de govern.

Y d'aquí resulta que lo que las malifetes polítiques dels governants han malejat el poble fentlo exèptic quan de la política es tracta, ellas meteixes tornan a revifarlo, a mourel, a ferlo bellugar, però no ja pera concedir importància a las qüestions polítiques, sino pera reclamar ó resistir en las qüestions econòmiques, úniques qu'avuy logran interessar, perquè el poble ha comprès que tots els drets polítiques han d'estar supeditats an el dret natural d'estar en bonas condicions de viure, és a dir, a tenir garantit el dret a la vida.

Y no hi hà que donarhi voltas: Els pobles ja no mes es mouen que pel dret a la vida. Podrà apreciarse, com apreciem nosaltres, que la llibertat política és part d'aquet dret a la vida que volèm per tothom, més la part més integrant d'ell, lo essencial, és produhir y consumir en bonas condicions, y com a complement, com a condició del modo de cedre y d'adquirir, la llibertat inherent an els actes de tot individu.

Per això és que l'oposició que per tot arreu es desperta contra el govern té més caràcter econòmic que polític. En Gamazo, el ministre d'Hisenda, és el verdader rey de la situació. Pera qu'el govern pogues sortir dels seus apuros econòmics, li han donat carta blanca pera que nivellés els pressupostos fent qu'els gastos no fossin superiors an els ingresos com tant escandalosament s'ha vingut fent fins are. El gran estadiu, buscant aquesta nivellació, no ha vulgut fer lo que faria un home sense grans condicions de talent, qu'és mirar quant és lo que bonament pod obtenirse d'ingresos, y an allò supeditarhi els gastos. Això és massa vulgar, sens dupte, pera que pugui patrocinarlo tot un senyor ministre. Aquets grans talents que la política ens ha dat veuen la cosa molt diferent de nosaltres, que comensan pera fer lista de gastos anant a dojo, y després benllevant y matllewant, buscar els ingresos y encare que fentho aixis la nivellació resulti materialment impossible, per no haverhi medi racional d'adquirir tot lo qu'és té de gastar, ells no donan

el seu bras a torce y provan el seu gran talent ficant el clau per la cabota, que no altra cosa és intenter fer pagar an el contribuent més de lo que pod y de lo que té.

Y d'aquí ha nascut espontaniament la lliga de la miseria, que no altra cosa és aquet moviment general de productors y contribuyents que, obligats per la necessitat, acordan no pagar las contribucions.

Perduda la fe en la política, no es troba ja qui s'entusiasmi pera agatar un fusell y anar a tirar el govern a terra; mes sentint el pes de las qüestions econòmiques, va produhintse de nou el entusiasme am l'idea del no pagar. La batalla entre el contribuent y el govern és més econòmica que política, però això no vol pas dir qu'els resultats no pugan ser els meteixos: enterrar a un govern arraissant en la seva caiguda a las institucions fundamentals qu'el sostenen. Tot adelante y se civilisa, y fins las revolucions van a tocarse d'això. Un govern que no pugui cobrar de ningú és tant ó més a terra qu'un govern venut: en una batalla ó en las barricadas d'una capital, am l'imensa ventatja d'haverse evitat el derrament de sang, verdader signe d'adelanto y de civilització.

Que la lliga de la miseria vagi fent la seva feyna de propagar la resistència a tota mena de pagos, y a bon segur que dintre de poc veurem una gran revolució d'un caràcter nou, però que deixarà més aixafat que may al que tiri a terra, perquè tot lo que cau pel ridícul ja no és possible qu'es pugui tornar a aixecar.

PARALEL

Quin terrabastall a la caiguda del Califat de Córdova!

Després d'haver arribat al pinacle de la gloria, hont s'ubriagan els hèroes y els grans Estats; sustentant dintre del seu imperi, qu'avassallava quasi tota la Península y part del nord d'Àfrica; todas las libertats polítiques que podria desitjar qualsevol Estat modern, incloenthi la llibertat de creencias, amparada per las sevas lleys, com ho provan els nombrosos concilis celebrats en aquells temps que tots califiqueu de bàrbaros; aquella civilització oriental, representada per una selecta constelació de personatges il·lustres en todas las branques del saber huma; savis, qu'elevavan el seu nom a gran altura amb el seu talent investigador y la seva perseverant observació filosòfica; intrèpids guerrers, que representavan l'estrategia y el valor mahometà; eximis poetes, que cantavan las sevas glorias y feyan sentir en cadenciosas odas els seus cants a la Naturalesa y a l'amor; tot va caure víctima dels seus meteixos errors.

Quinas causas van preparar la seva ruina? Com era possible la caiguda d'aquell colós, pròxim a mahometisar la Península?

El seu entusiasta exercit propagava am las armas, possehit de l'entusiasme de la fe, la religió del Profeta, quina ortodoxia considerava la panacea universal del món religiós, única comunió qu'en l'altra vida ofereix an els seus adeptes la benaventuransa eterna.

Almanzor, el seu bras dret, diplomàtic, hàbil estratega, orador, juriscònsult, verdadera enciclopedia, lloginet d'aquell Estat poderós, mimat per la fortuna y pels favors de la sultana viuda, a qui va captivar la seva varonil bellesa, am la seva audacia y talent preparava la ruina de la seva patria sense sospitarho, sacrificantla a la seva passió impura.

Què seria d'aquell vast imperi, què de tanta gloria, un cop la mort el reintegrés a la mare Naturalesa?

Qui seria capàs de continuar la seva obra en aquella societat d'ambiciosos, quin fog rugia sordament, cobert am la careta de l'hipocresia? La noblesa del talent havia de sucumbir baix la ferrea demagogia dels seus mal aconsellats règuls, y sigles més tard el seu últim representant, expulsat del Generalife, havia d'anar a plorar las sevas penas en terra africana, víctima dels rigors de la fortuna.

La ruina d'aquell colós va tenir el seu pròleg en Galatanyazor y el seu epilóg en la rendició de Granada. Las ambicions, atiadades per ferotges demagogs, van obrir la tomba de la seva gloria, amortallada amb el sudari del fatalisme; y va caure, com l'imperi romà, embolicat amb els pellingos de la seva historia.

Però deixem en pau a l'imperi dels Omnias y resemli l'oració funerària que las generacions modernes cambian en elogis de la seva brillant historia vers aquell meteor civilisador que va il·luminar la Península.

Girem la vista al nostre sigle, qu'ha presentat evolucions d'homes com Alcalá Galiano y Gonzalez Bravo; qu'ha vist formarse la anomenada Unió liberal am tranguas de tots els partits; qu'ha vist la gloriosa revolució de Setembre derrocar una dinastia tradicional y sobre las sevas runas posar els fonaments d'una monarquia democràtica per homes il·lustres qu'en días malestrugs havian sostingut oposat criteri; qu'ha vist una restauració portada a cap per mitjanias de la milicia, aprofitant una ocasió en que la patria era víctima de las ranuncias polítiques, y qu'ha vist l'eloqüencia tribunicia d'en Castelar anatemitisar avuy lo qu'ahir enaltia y abominar demà de lo que preconisa avuy.

Aquesta eminenca parlamentaria crea un partit personal a imatge y semblansa seva, excomunica y llessa d'aprop seu an els que s'oposan a la seva política cortesana fins que logra netejarlo de dissidents y revoltosos, y un cop complert el seu objecte, posa aquet partit an els peus de la Corona com ofrena y ex-voto fet en 1874 en aras d'una patria ideal, concebuda en el seu cervell rublert d'oriental poesia; y, cas estrany, aquest eloqüent tribu, republicà convenut, sols sab veure el caos ahont altres veuen el Paradís; sols concebeix la ruina de la patria hont altres concebeixen el seu renaixement cap a la vida liberal moderna; tot per haver tingut la desgracia de no coneixe altres homes qu'en Sagasta y en Cánovas, en Salmeron y en Pi.

Com un nou Jeremias, fa vint anys que no para de lamentar las ruinas d'Itàlica, com si la seva republica no fos una forma gubernamental terrena, sino una creació d'imaginari cel, somiada per un cervell qu'a través de la vida ideal tot ho concebis perfecte y hermós.

Però si la seva mort política no és aparent, el seu partit no té raó de ser y ha d'acabar la seva historia ahont acaba la tercera evolució de la seva vida política, qu'és l'últim capítul de la seva versatilitat.

L'implacable Saturn devora an els seus fills, en Castelar també; devora an el seu partit. Almanzor mor en la cruenta batalla de Calatanyazor a conseqüencia de nombrosas feridas; Castelar, no; capítul, com Dupont a Bailen, però sense empenyar batalla, sense justificat motiu polític y pera qu'an el seu exercit, com an aquell, l'opinió el submergeixi en els infectes pontons de la seva ambigua historia.

En religió, com en política, s'és ortodoxo ó herege; no hi caben termes mitjos.

Partit possibilista! A la República ó a la Monarquia!

ALTAREL

Camprodún 3 Setembre 1893.

Apreciat Director: El passat diumenge no va poder se dir missiva en l'iglesia del Carme a l'hora acostumada, ó siga a las 8 del matí. El cos va ser qu'un capella qu'es creu ser amo de dita iglesia, conegut per Mossen Trencseta i que, sent molt liest y molt saví, hi hà regadats que fa veure que no hi és tot, s'en va emportar la casulla després d'haver celebrat la missa maximal. Els feligresos y el pare Gall van estar esperant, fox que a las vuyt y mitja van dur una casulla que van anar a emmanillar a la parroquia de Santa Maria. Aquet Mossen Trencseta és home de molta historia. Si Aquet en avant no la sonja, ja ho costarà an els llegidors del vostro periodich.

Disposo del vostro amic

LEONANERA

MISSIVA

A D. FERRERER NATEU SAGASTA

Senyor don Mateu Sagasta: Ja no em puguer esperar més, y com que l'ocasió es presta, li vaig a donar un consell.

No sigui tant afanador, tant trampos y tant beneyt, sino és facil que li rompiu, d'un cop de pedra, el cervell.

Voste es deu creure qu'Espanya es a Naua, y no es pas cert:

na han rebut de diferents societats 551'90 pessetas en prova de solidaritat amb la citada qüestió de treball.

Demà dissapte, a las 9 de la nit, es donará una vetllada sociològica en el Circul Regenerador de Sant Martí, barriada del Poble Nou, carrer del Cementiri, n.º 203, prenenthi part varios companys.

¡BOLA VA!

Si sentiu dir a un burgès que'li no explota may al pobre y que en certas ocasions ha fet alguna bona obra, no cregueu res del que diu, y sense triure'l, digueuli cara a cara: ¡Bola va!

Si algun concejal d'ofici am llenguatge franc y noble digues qu'exerceix el càrreg per procura el bé del poble, no feu cas de lo que diu, perquè vos enganyará, y digueuli cara a cara: ¡Bola va!

Si un ric dels més rics que hi hagi tingues el desprendiment de dirvos qu'am lo que té está de sobras content, sens fer cas de lo que diu, deixeu lo baladreu y digueuli cara a cara: ¡Bola va!

Si algun fanàtic carcutda digues que Carles Setè, ó bé lo seu fill en Jaume, rey d'Espanya poden sé, permete que sol s'esbravi, deixeu lo tranquil brama, y digueuli cara a cara: ¡Bola va!

Si un taverné us jurava, usant de bona feia, qu'en el vi de casa seva no hi posa may cap trafia, deixeu li fer propaganda si no us voleu baralla y digueuli cara a cara: ¡Bola va!

El qui está tot lo sant dia al temple fent oració, volgues sostenir de serio qu'allò ho fa per devoció, digueuli que, si té tia, li vagi an ella a conta, y será fácil li diga: ¡Bola va!

Y si un mossen vol fer veureus que hi há un sol Déu verdader, y sostingues de passada que per tota éa iusticiu, digueuli de barra a barra: ¡Bola va!

M. BONAPARTA

El pròxim dilluns, dia 11 d'aquet mes, será confirmat a la iglesia de Covadonga el nostre rey Alfons XIII.

A pesar de noticia tant remaca, per tal succés no pug senti alegría: el govern ens confirma cada dia clavantsos bofetada a la butxaca!

Per fi ha debutat la Bella Chiquita en el Calvo-Vico y no ha passat res més que la peseta d'entrada desde la butxaca dels especta-dors a la de l'empresa.

¡Una peseta per veure aquestas tonterias! És precis confessar que La Fulla de Madrid ha fet miracles: la de fer pujar a peseta unas accions que sense ella haurian anat a ral y encare gracias.

Nosaltros no ens hem atrevit a ser dels que es deixan pelar am tals diversiones de mostassa moral, y per consegüent no gastem la peseta per tals mamarratxadas elevadas a la categoria d'art gracias a La Fulla de Madrid.

Els fullosos de Barcelona s'han llamat quieto en aquesta qüestió, contrariant, sens dubte, d'una manera tremenda, els interessos de la

empresa del Calvo-Vico, que sense l'ajuda de La Fulla d'aquí em sembla que li farà pifa el negoci de la Chiquita aquesta, que no falta qui assegura que no és la autentica, sinó una qualsevol de falsificada qu'ha estudiat ball a l'Escorxador y ha tingut per mestre d'art el negre de la Riba.

Am las cosas de La Fulla no mes s'hi veuen bunyols: però com lo de Madrid no n'hi ha hagut cap de tant gros.

Las autoritats de Lisboa han organissat una batuda contra las casas de jog, copantne algunas.

Y la major part dels punts detinguts han resultat de la més alta aristocracia portuguesa. Estranyo una cosa: qu'á Lisboa no s'hi hagi constituít una Fulla.

Aixis podrian entretenirse en alguna cosa els aristócratas y no tindrian necessitat d'anarse a distreure per las casas de jog.

Per si els motins contra el govern encare no fossin prou, á Medina va amotinarse el públic d'una corrida de toros contra els toreros, van arribar a las mans, y dos morts y varios ferits van donar testimoni d'aquesta dolorosa consecuencia de l'espectacle nacional.

Decididament estem en lluna motinera.

Una comissió de la Lliga de Catalunya se n'ha anat cap a la Corunya a enardir las aspiraciones gallegas del regionalisme.

¡Quins patrons Aranya n'hi há d'aquets lligats!

Ja están frescos si els crehuen a la Corunya. Y molt pitjor si s'en refian per res. Aquí ja sabem que certs catalanistas no més serveixen pera donarse llustro.

En una ciutat d'Irlanda, Bautreid, un grupo de catòlics n'ha empytat un altre de protestants, armantse una saragata de deu mil creyents am varias desgracias d'una y altra part.

Jo no sé Déu com se mira aixó de qu'alguns dels seus s'estocinin per ell.

Es aixis com millor s'el pod amar y servir? Doncs jo em declaro en huelga de fer tal feyna.

Que s'en treu de benehirlo si Déu no els dona una ajuda, ni és capax de fer un miracle: fondeu las mevas denuncias.

Els diputats carlins senyors Mella, Sangarrén y Casassola, en ús del seu perfecte dret, van per aquets móns que voldrian que fossin del seu rey, fent propaganda en favor de las sevas ideas.

Y vetaquí qu'á Toledo el partit carli els prepara una vetllada y un tec, y l'arcabisbe hi assisteix.

Y doncs no haviam quedat en que las altas dignitats clericals que cobran de l'Estat no podian fer politica contra ell?

El govern á Espanya mana y no obehirlo és penat; mes tractantse d'un mitrat, fan lo qu'els dona la gana.

CANTARS BILINGÜES

Quando paso, hermosa niña, debate de tu balcon, és tant gran l'amor que sento, que tot el cor s'em remou.

Allí ser las hermosas ojos negros como el carbón, tant m'arriban á agradar que fins hi perdut la gana.

Quien á buen árbol se arrima buena sombra le cubre dia l'adagi, y és vritat si no resulta mentida.

Según dicen, malas lenguas han tenido tanto moriso, que entre ellos n'hi há de La Fulla que són rics y sacrofullosos.

En este mundo traidor nada hay verdad ni mentira, y jo ja fa molt de temps que patexo mai... d'hermilla.

La niña que va al mar á lavarse los pies, que vagi am cuidado d'ensenyar res més.

BELLA CHIQUITA

XARADAS

Un pronomi és la primera, dugas, tres, animal dóna, y el total, resulta ser ciutat prop de Barcelona.

Ms. Ecos

LOGOGRIFO NUMÉRIC

Grid for LOGOGRIFO NUMÉRIC with numbers 1-9 and 'Nom de dóna'.

P. Giró y B. de V.

TRENCA-CLOSCAS

M. B. LOSTEU SERÓS

Formar amb aquestas lletres el títul d'una xaruelá castellana.

MARCELINO JORDANA

ROMBO

Substituir els punts per lletres de modo que, llegidas vertical y horizontalment, diguin: 1.ª ratlla, consonant; 2.ª ratlla, part de la persona; 3.ª ratlla, id. id.; 4.ª ratlla, carrer de Barcelona; 5.ª ratlla, una capital estrangera; 6.ª ratlla, número; 7.ª ratlla, consonant.

GEROGLÍFIC

SATANAS, LA TRAMONTANA VI KN AL LA

NOY DE SANS

SOLUCIONS

A LAS CABORIAS DEL NÚMERO DERRER

Xaradas: A-nas-ta-sia, á-vi-la. Conversa: Vano. Tercera de tilbas: JO XI TA TA BI MA

Gerooglífic: Per entremesos las fondas.

Imprempta de L'Asenc, Ronda Universitat, 4, Barcelona

Biblioteca de LA TRAMONTANA

Episodio dramático-social

JUSTO VIVES

por A. Lorenzo

con el prólogo Literatura Obrerista de Lluís

La Ley y la Clase obrera

Guía-práctico para el ejercicio de los

DERECHOS INDIVIDUALES

consiguados en las leyes de

Reunión, Asociación, Imprenta y Registro civil

Un tomo en 16.º de 256 páginas, esmerada impresión y encuadernado con cubierta á varios colores

UNA PESETA

REGALO. — A los compradores de Barcelona se les regalatá una lámina, mientras haya existencia de ellas, del célebre cuadro que representa á Colón ante el Concilio de Salamanca, publicado en las dos páginas centrales de nuestro número extraordinario en conmemoración del cuarto centenario del descubrimiento de América.

De venta en esta ciudad en el kiosco Tasso, Rambla de las Flores, frente á la calle del Hospital, en la librería de L'Asenc, Ronda de la Universidad, número 4, en la Sociedad La Luz, Ferlandina, 30, y en la Administración de este periódico.

ESTUDIOS FILOSOFICOS-SOCIALES, por J. Lluís — Un tomito de 224 páginas, conteniendo las materias siguientes: La Familia. — Apuntes de estadística universal. — ¿Qué es Anarquía? — La Política. 30 cént.